

SUOMEN URHEILULIITTO

Kestävyysslajien miniseminaarit

Pajulahti, 16.10.2017

Jani Lehtinen

KILPAKÄVELY

YLEISURHEILU

Sisältö

SUOMEN URHEILULIITTO

- Lajiesittely – kansainvälinen taso ja vaatimukset ominaisuuksille
- Harjoittelu
  - Vuosiharjoittelu lapsuudesta kohti aikuisikää
  - Esimerkkiviikkoina – pääharjoitusten päivien teemat
  - Harjoittelun muutokset viime vuosina
- Harjoittelun ja kuormituksen seuranta, testaus ja tukitoimet
- Urheilijan polku ja tukitoiminta

YLEISURHEILU

Lajiesittely

SUOMEN URHEILULIITTO

- Olympialaisissa 1906 lähtien
- Arvokisamatkat: 20km (1:20/1:30) vs 50km (3:40-3:50(4:10))
- Maita ja kärjen jakautuminen esim:
  - Rio 50km: 4 kärjessä 4 maanosaa, kymmenen kärjessä 9 maata, 4 Euroopasta
  - Maailman Cup (=joukkue MM): joukkueemitaleilla ollut 21 maata, Suomi parhaimmillaan miesten 50km:llä 8. (1995), osallistuvia maita yli 60
- Kilpailukaudet ja kilpailusarjat
  - Pääkisa (olympia/MM/maanosa mestaruus) yleensä elokuussa
  - Cup (joukkue) maanosa/maailman tasolla vuorovuosin yleensä toukokuussa
  - IAAF ja maanosaliittojen sarjat – painottuen talvesta kesään

YLEISURHEILU

Vaatimukset ominaisuuksille ja kehittyminen kansainvälisellä tasolla

SUOMEN URHEILULIITTO

- Lihaskestävyysominaisuudet ja erityisesti vahva keskivartalo
- Frekvenssi kv.tasolla 20km:lla 3,36/3.41 (naiset) Hz ja 50km 3,23Hz (194-206 askelta minuutissa)
  - Vauhdin lisäys lineaarisesti sekä askelpituuden että frekvenssin suhteessa
  - Ilmalento max 40ms
- Aerobinen taloudellisuus
- Aerobinen/anaerobinen taso määräävänä (50/20km)
- Psyykkisissä ominaisuuksissa keskeisintä sitkeys ja pitkäjänteisyys
- Tekniikan tehokkuus/taloudellisuus ja säännöt => lajiharjoittelun osuus ja tekniikkakynnys
- Kansainväliselle tasolle nousu 20-24v ja huipputasolle 22-27 vuotiaina

YLEISURHEILU

SUOMEN URHEILULIITTO

HARJOITTELU

Vuosiharjoittelu lapsuudesta kohti aikuisikää
Esimerkkiviikkoina – pääharjoitusten päivien teemat
Harjoittelun muutokset viime vuosina

YLEISURHEILU

Vuosiharjoittelu lapsuudesta kohti aikuisikään

SUOMEN URHEILULIITTO

	HARJOITTELUN HARJOITTELU	HARJOITTELU KILPAILUIHIN	HARJOITTELU MENESTYKSEEN
Ikäryhmät	12-15v.	15-18v.	18+
Kehityskohteet	Lajitaitavuus/nopeus/aerobia • Lajitaitavuuden kehittäminen • Keskivartalon hallinta • Monipuolista aerobista liikuntaa (energiantuotto, liikemallit) • Liikkuvuus • Kilpailutaktiikkaan ja urheilun moraalin tutustuttaminen	Kilpailuominaisuuksien kehittäminen • Lajivoimaa yksilöllisesti • Keskivartalon hallinnan parantaminen • Tekniikkaa yksilöllisesti • Lihastasapainon kontrollointi • Psyykkisen valmennuksen perusteita • Tietoa ja kokemusta harjoittelusta ja kilpailemisesta	Suorituskyvyn kehittäminen kilpailumatalla Kilpailumatkan erikoisharjoittelu • Harjoittelun ja suorituskyvyn kehittäminen laaja-alaisesti • Huippu-urheilun vaatimuksiin sopeutuminen • Lihaskunnan ja liikkuvuuden rajoitteiden minimointi • Harjoittelun rytmityksen huomiointi
Lajiharjoittelun määrä / vko	10-30km (500-1500km/v)	30-70km (1500-3500km/v)	80km=> Kohti optimia (4000-8(10)000km/v) 2012 tehty kysely (Hanley) kv.tason kävelijöillä vuodessa 6854/5148km
Kokonaismäärä / vko	5-15h (250-750h/v)	10-20h (500-1000h/v)	15-25h (750-1000h/v)

YLEISURHEILU

Vuosiharjoittelu lapsuudesta kohti aikuisikään – eri ominaisuudet

SUOMEN URHEILULIITTO

	HARJOITTELUN HARJOITTELU	HARJOITTELU KILPAILUIHIN	HARJOITTELU MENESTYKSEEN
Ikäryhmät	12-15v.	15-18v.	18+
PK	Yleisemmin muilla tavoin, esim. vaellus, hiihto ym.	Pääosin muilla tavoin, esim. vaellus, hiihto, juoksu yms. Osin toistoina tai yhtämittäisenä 500m – 5-8km	10-25km
Aer-kynnys	Toistoina 200m-400m	Toistoina tai yhtämittäisenä 500m - 8-12km	12-25km tai toistoina 1-3km
VK	Toistoina 200m-400m	Toistoina tai yhtämittäisenä 500m - 4-8km	8-15km tai toistoina 1-2k
MK/vauhti	<100m	Toistoina 200-400m	Toistoina 400m-1km
Tekniikka	Harjoittelu tekniikkaa opetellen, tekniikkakoordinaatiot	Tekniikkakoordinaatiot, rytmiharjoitukset 100m toistoilla	Tekniikkakoordinaatiot, rytmiharjoitukset 100m toistoilla
Lihaskunto	Yleisesti ja monipuolisesti	Lajinomaisuutta kohti	Yksilöllisesti havaittujen tarpeiden mukaan
Liikkuvuus	Venyttelyn opettelu, liikelaajuuksien ylläpito ja ongelmakohtiin puuttuminen	Yksilölliset liikkuvuusharjoitukset, erityishuomio lajisuoritusta rajoittaviin kireyksiin	Yksilölliset liikkuvuusharjoitukset, erityishuomio lajisuoritusta rajoittaviin kireyksiin

YLEISURHEILU

Esimerkkiviikkoina – pääharjoitusten päivien teemat kansainvälisellä tasolla

SUOMEN URHEILULIITTO

	PK-/LK-kausi	VK kausi, 20km	VK kausi, 50km	Kilpailuun valmistava, 20km
ma	Lihaskuntopäivä, ml mäki-/rytmipätkiä	PK+Lk ml mäki-/rytmi	PK+Lk ml mäki-/rytmi	PK+Lk
ti	VK1/Aer kynnys, esim, 20*400/200 vl	VK2, esim. 5*3k	VK2, esim. 6*2k/1k VK2/aer kynnys	Kisavauhti/An-kynnys, esim. 10*1k/500 tai 5*2k/1k
ke	Lihaskuntopäivä, ml mäki-/rytmipätkiä	PK+Lk ml mäki-/rytmi	PK+Lk ml mäki-/rytmi	PK+Lk
to	Aer-kynnys, esim. 15-20km aer-kynnys->VK2	VK1, esim. 20km aer-kynnys->VK2	VK1, 20-25km tai 6-7*3k	VK2, esim 15km VK2
pe	Lihaskunto-/liikkuvuuspäivä	Lihaskunto-/liikkuvuuspäivä	vr sis 10*20"	Liikkuvuus
la	Mäkiharjoitus	5/20km vauhtiharjoitus, esim. 5k kisa/10*500 tai 6-8*1k/1k an/aer kynnys	30-40k PK2->VK1	Alimatka, 20*400/200
Su	15-25km PK2=>VK tai 20-30km jl	20-30km PK2	Vaellus	20-30km PK1->2

*Tyypillisesti päivässä toisena harjoituksena huoltava pk harjoitus.

YLEISURHEILU

SUOMEN URHEILULIITTO

Harjoittelun muutokset viime vuosina

- Kokonaislajiharjoittelun määrä hieman laskenut
- Keskimääräisen vauhdit kasvaneet
- Pitkien treenien vauhti, rytmitys ja viiden kympin lähestyminen
  - Tiheämmästä ja lyhyemmästä pidempään
  - Vauhdikkaasti
- Kovatehoiset treenit
  - Ana-kynnyksen alapuolisen määrä kasvanut ja tehdään aika tiheästi

YLEISURHEILU

SUOMEN URHEILULIITTO

HARJOITTELUN JA KUORMITUKSEN SEURANTA, TESTAUS JA TUKITOIMET

YLEISURHEILU

SUOMEN URHEILULIITTO

Harjoittelun ja kuormituksen seuranta

- Harjoittelussa:
  - määrä km:ssa/tunneissa,
  - syke/vauhtisuhde,
  - laktaatit kontrollitreeneissä/testeissä,
  - pääharjoitusten määrä (esim. 50km kävelijällä kovien 40km harjoitusten määrä)
- Kuormituksen seuranta:
  - yösykkeet,
  - syke/vauhtisuhde,
  - ortostaattinen testi
  - Firstbeat

YLEISURHEILU

Terveyden seuranta ja testaus

SUOMEN URHEILULIITTO

- Terveyden seuranta:
  - säännölliset verikokeet,
  - spirometria,
  - ravintoanalyysit
- Testaus:
  - Harjoittelun ja kuormituksen seurannan lisäksi säännöllisesti 3-4/v Kihussa
  - Testipatterissa terveyden seurannan lisäksi:
    - Kynnystesti, 6*1000m
    - Voimalevyanalyysi
    - Liikeanalyysi
- Tukitiimit: fysioterapia, urheilulääkäri, hieronta, ravintoasiantuntija, urheilupsykologi

YLEISURHEILU

Liikeanalyysiä

KONTAKTIN ALKU OIKEA		KULMAT (°)						
	Hip	Knee	Ankle	Trunk	Hip (vert)	Neck-Ankle	Hip-Ankle(vert)	
Korjattu (mean)	156	170	81	0	157	169	19	
Korjattu (SD)	1	0	1	1	0	0	0	
Korjattu (mean)	160	177	84	2	162	170	17	
Korjattu (SD)	1	1	0	0	1	1	1	
Korjattu (mean)	4	7	4	1	5	1	-2	
Korjattu (SD)	0	1	-1	0	1	0	0	

KONTAKTIN ALKU VASEN		KULMAT (°)		
	Hip	Knee	Ankle	
Korjattu (mean)	161	178	83	
Korjattu (SD)	1	0	1	
Korjattu (mean)	164	179	81	
Korjattu (SD)	1	1	0	
Korjattu (mean)	3	1	-2	
Korjattu (SD)	1	1	-1	

KONTAKTIN KESKIKOHTA OIKEA		KULMAT (°)						
	Hip	Knee	Ankle	Trunk	Hip (vert)	Neck-Ankle	Hip-Ankle(vert)	
Korjattu (mean)	177	183	89	4	181	182	0	
Korjattu (SD)	1	1	1	1	0	1	1	
Korjattu (mean)	179	185	91	3	182	181	1	
Korjattu (SD)	1	0	0	1	1	0	1	
Korjattu (mean)	2	2	2	-1	1	-1	0	
Korjattu (SD)	0	0	0	0	0	0	0	

KONTAKTIN KESKIKOHTA VASEN		KULMAT (°)		
	Hip	Knee	Ankle	
Korjattu (mean)	180	185	91	
Korjattu (SD)	1	1	1	
Korjattu (mean)	181	183	87	
Korjattu (SD)	1	0	1	
Korjattu (mean)	1	-2	-4	
Korjattu (SD)	0	0	0	

POLVEN KOUKISTUMINEN OIKEA		KULMAT (°)						
	Hip	Knee	Ankle	Trunk	Hip (vert)	Neck-Ankle	Hip-Ankle(vert)	
Korjattu (mean)	177	170	88	11	188	193	-14	
Korjattu (SD)	1	1	2	1	1	1	1	

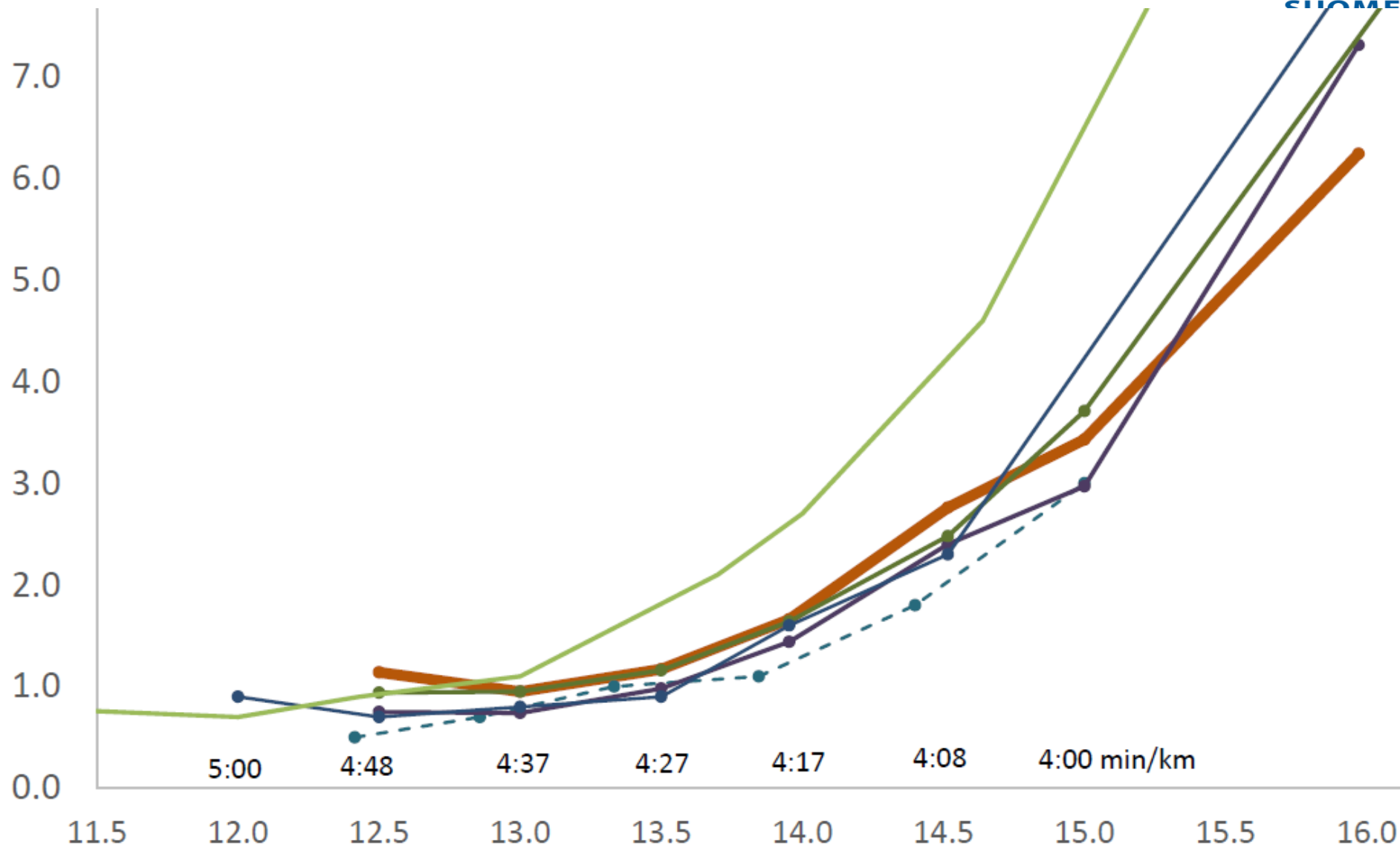
POLVEN KOUKISTUMINEN VASEN		KULMAT (°)		
	Hip	Knee	Ankle	
Korjattu (mean)	181	171	91	
Korjattu (SD)	1	0	1	

Kynnystestiä

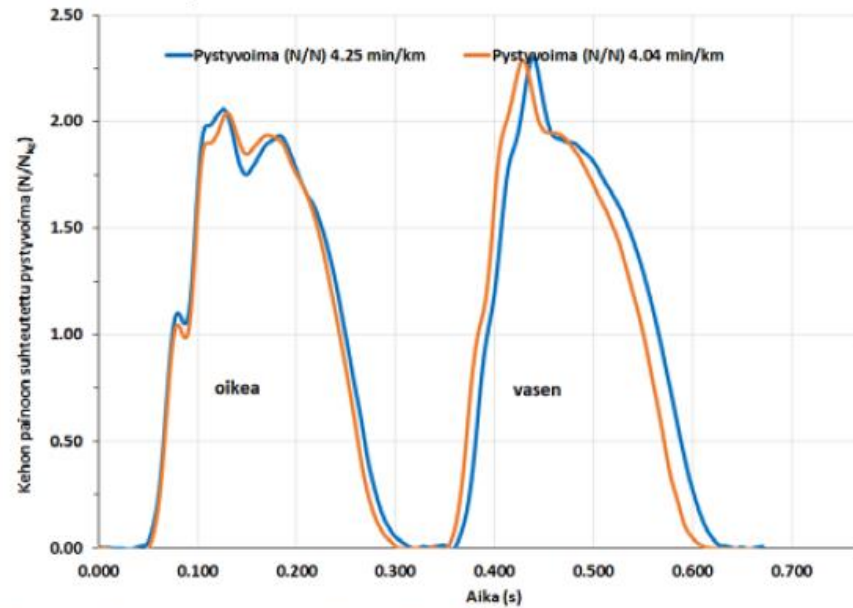
SUOMEN URHEILULIITTO

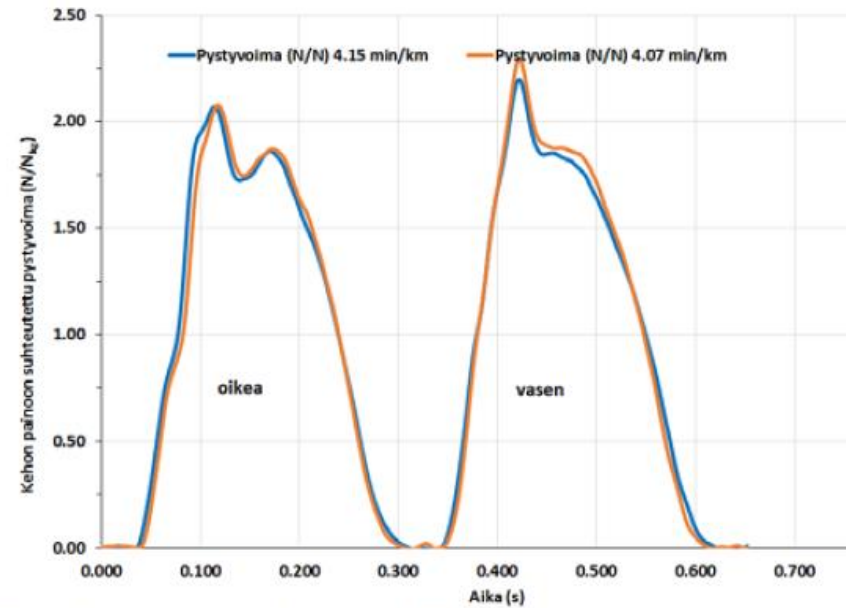
Voima-analyysiä

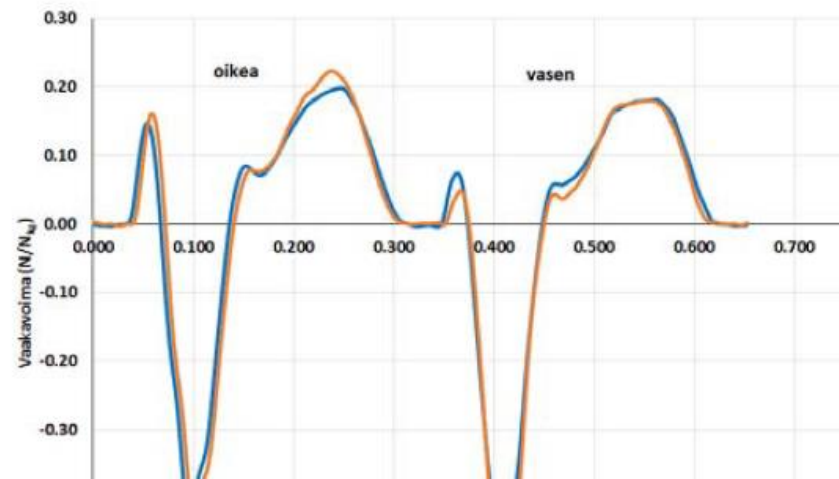
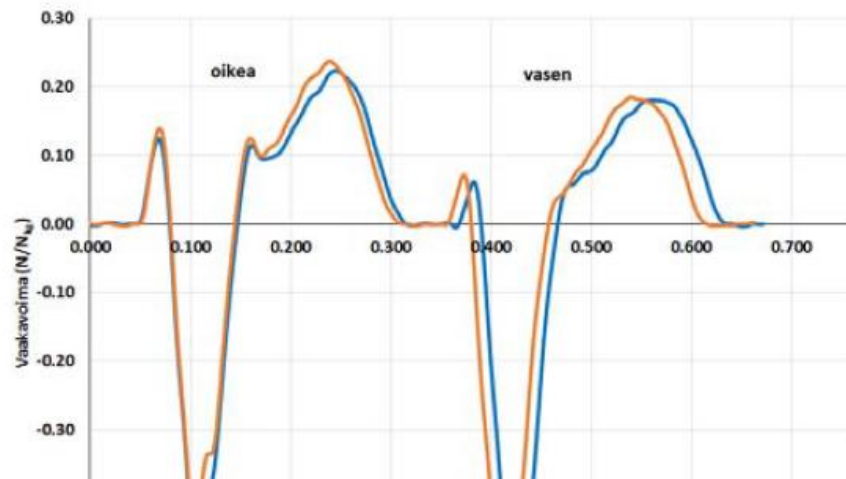
SUOMEN URHEILULIITTO

Kuva 1. Pystyvoimat kesäkuu 2017.

Kuva 2. Pystyvoimat huhtikuu 2017.

Voima-analyysiä

SUOMEN URHEILULIITTO

Pystyvoimatuotto suhteessa kävelijän painoon anaerobisessa tai sitä lähellä olevassa kynnysvauhdissa.

<i>min/km</i>	4:14	4:25	4:17	4:25	4:06	4:07	4:10	4:14	4:07	4:07	4:04											
<i>N/N_{kg}</i>	1.11	1.12	1.12	1.11	1.13	1.14	1.15	1.15	1.17	1.19	1.21											
<i>Askel m / Hz</i>	1.25	3.15	1.19	3.17	1.21	3.22	1.20	3.14	1.19	1.20	1.24	3.30	1.24	3.26	1.20	3.33	1.20	3.39	1.25	3.24	1.26	3.26

Arvo 1.00 vastaa kävelijän painoa, kaikki sen yli menevä on kehonosien liikkeillä tuotettua "ponnistamista maasta".

YLEISURHEILU

SUOMEN URHEILULIITTO

URHEILIJAN POLKU JA TUKITOIMINTA

YLEISURHEILU

Urheilijan polku ja tukitoiminta

SUOMEN URHEILULIITTO

Ikä	Taso	Periaatteita	Tuki-/seuranta	Valmennusryhmä
14-15v	Lajiharjoittelun aloitus	Lajitaitavuuden kehittäminen Keskivartalon hallinta Monipuolista aerobista liikuntaa Liikkuvuus Kilpailutaktiikkaan ja urheilun moraalin tutustuttaminen	kynnystestaus syke-/vauhtiseuranta pvk-/ferr seuranta 2-3*/v henk.koht. valmennusohjelma Harj.päiväkirja	Alueellinen maajoukkueleiritys (ANMJ), Kuortane/Pajulahti
16-17v	Maajoukkue-taso	Lajivoimaa yksilöllisesti Keskivartalon hallinta Tekniikkaa yksilöllisesti Lihastasapainon kontrollointi Psyykkisen valmennuksen perusteita	lihastasapainokartoitus terveystarkastus LEAFQ kysely naisille	ANMJ / NMJ (Nuorten maajoukkue-leiritys)
18-22v	Nuorten arvokisataso	Harjoittelun ja suorituskyvyn kehittäminen laaja-alaisesti Huippu-urheilun vaatimuksiin sopeutuminen Lihaskunnan ja liikkuvuuden rajoitteiden minimointi Harjoittelun rytmityksen huomiointi	Omalääkäri Ravinto- ja henkinen valmennus tarvittaessa Rasitusseuranta tarvittaessa (EMFIT/Firstbeat) Ulkomaan/vuoristo leiritys Yksilöllinen biomekaniikan tutkimus & analyysit	NMJ / Nuorten EM ryhmä
23->	Aikuisten arvokisan menestystaso	Harjoittelun optimointi	Verikoetäydennys: TSH, T4V, prolaktiini, korsol, testo (miehet), D-25-OH (vain kevät), CK Spirometria kynnystestauksen osana Vuoristoharjoittelu	EM ryhmä tai Team Finland

2018 suunnitelma

SUOMEN URHEILULIITTO

- Tärkeimmät kisat
  - Joukkue MM (5.-6.5): joukkueet M 50km ja N 20km?, Yksittäiset tulosrajoilla
  - EM Berlin (7./10.8): Edellä kisarajat
- Leirit – alustava
  - Torrevieja 2-3vk, mj-ryhmä (TF&EM&NEM&MJ), n. 27.12-14.1
  - Torrevieja 2-3vk, TF, 24.1-11.2
  - Maaliskuu vuoristo E-Afrikka Dullstroom 4vk, TF&EM&NEM 18.2-18.3 (25.3)
  - Heinäkuu, vuoristo Livigno 4vk, TF&EM, 24.6.-22.7
- Kihu-testit marras- ja huhtikuu + TF tammi&kesä?
- Viikonloppuleirit (Espoo) joului-/toukokuu
- SUL sopimusurheilijoiden kickoff 29.9-1.10
- Yhteisharjoitukset (ei leiri-/talviaikaan)

YLEISURHEILU

Tukitoimet

SUOMEN URHEILULIITTO

- Kihu-testaus: kynnystestaus, voimalevyanalyysi, liikeanalyysi, lihasaktivaatio (?), OK tukiurheilijoilla spirometri ja laajat verikokeet
- TF&EM&NEM urheilijoilla tukitiimit, missä vähintään lääkäri, fysioterapia, hieroja testaus, ravinto ja urheilupsykologia
- NMJ&MJ-urheilijoilla saatavilla tarvittaessa em. Palvelut

YLEISURHEILU

Muut toiminta 2018

SUOMEN URHEILULIITTO

- TF&EM&NEM urheilijoiden valmentajien kesken skype-palaverit 1krt/kk, missä Kihu ja tarvittaessa erityisasiantuntijat
- EM&NEM urheilijoiden tukitiimi 3-4/v
- Klinikat kolmella paikkakunnilla (Hki, Tku, Tre) – ja paikalliset valmennusryhmät valmentajittain
- ANMJ-valmennus ja kävelykarnevaalit täydentävät

YLEISURHEILU

Yleisurheilijan urapolun strategiakartta – ensimmäinen vaihe 2017-2018

SUOMEN URHEILULIITTO

- Valmennuksen laadun kehittäminen
  - Valmentaja on paikalla säännöllisesti
  - Harjoittelua seurataan eloggerilla
  - Urheilija pysyy terveenä
- Urheilijan ympärillä olevan tiimin kehittäminen
  - Tiimi on urheilijan tasoon nähden sopiva
  - Tiimi kokoontuu säännöllisesti
- Valmentajaverkoston kehittäminen
  - Säännöllinen yhteydenpito ja seuranta
  - Lajin ja osaamisen kehittäminen
  - Lajin valmentajaverkosto toimii säännöllisesti

YLEISURHEILU

SUOMEN URHEILULIITTO

Jani.lehtinen@sul.fi

p. 050 4471044

KIITOS!
KYSYMYKSIÄ?

YLEISURHEILU